

**STANOWISKO**  
**KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA**

z dnia 21 grudnia 2016 r.

**w przedmiocie pozycji ustrojowej dyrektorów sądów**

W związku z doniesieniami medialnymi dotyczącymi działalności Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie oraz Dyrektora Centrum Zakupów Wspólnych dla Sądownictwa, a także pojawiającymi się publicznie oskarżeniami wobec dotychczasowego Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Krajowa Rada Sądownictwa przypomina, że już od 1 stycznia 2013 r. zgodnie z art. 177 § 2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062; dalej: p.u.s.p.), zwierzchnikiem dyrektora sądu apelacyjnego jest Minister Sprawiedliwości, a nie prezes tego sądu. W przeszłości Krajowa Rada Sądownictwa wielokrotnie zwracała uwagę na nieracjonalne uregulowania prawne związane z pozbawieniem prezesów sądów uprawnień nadzorczych wobec zasadniczych kompetencji dyrektorów tych sądów przy podporządkowaniu wprost dyrektorów bezpośredniemu zwierzchnictwu Ministra Sprawiedliwości.

Krajowa Rada Sądownictwa przypomina, że w 2012 r. występowała do Trybunału Konstytucyjnego właśnie w sprawie ograniczania kompetencji prezesów sądów wobec dyrektorów sądów (sygn. akt K 31/12). Rada podtrzymuje negatywne stanowisko co do wprowadzonego do ustawy ustrojowej dualizmu zarządzania sądami i podkreśla, że dyrektorom sądów, w szczególności sądów apelacyjnych, powierzono zbyt daleko idące kompetencje mające niezwykle istotny wpływ na funkcjonowanie sądów jako organów wymiaru sprawiedliwości, podczas gdy sposób wykonywania tych kompetencji wymaga stałego i skrupulatnego nadzoru.

Relacje między prezesem sądu, sprawującym urząd sędziego, a dyrektorem sądu, niebędącym sędzią, określają przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Z przepisów tych wynika, jak wskazano, że przełożonym dyrektora sądu apelacyjnego – w zakresie dotyczącym istotnej części jego kompetencji – jest Minister Sprawiedliwości, a nie prezes sądu apelacyjnego. Dyrektor sądu apelacyjnego wykonuje zadania i kompetencje

dysponowania budżetem sądów na obszarze apelacji oraz sprawuje kontrolę gospodarki finansowej i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa przez te sądy. W tym zakresie podlega on wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości (art. 177 § 2 i 4 p.u.s.p.). To również dyrektor sądu apelacyjnego kieruje gospodarką finansową sądu (art. 179 § 1 p.u.s.p.) oraz prowadzi działalność inwestycyjną sądu (art. 179 § 3 pkt 1 p.u.s.p.). Prezes sądu nie może wydawać dyrektorowi sądu poleceń dotyczących zapewnienia odpowiednich warunków majątkowych funkcjonowania sądu ani poleceń w zakresie kontroli finansowej oraz audytu wewnętrznego w tym obszarze (art. 21 § 3 p.u.s.p.). Z obowiązujących przepisów wynika zatem, że pozycja dyrektora sądu apelacyjnego – w zakresie dotyczącym organizacyjnych i finansowych aspektów działalności tego sądu – jest samodzielna i niezależna od prezesa sądu apelacyjnego.

Krajowa Rada Sądownictwa dodatkowo stwierdza, że zwracała uwagę Ministrowi Sprawiedliwości na problemy wynikające z powołania Centrum Zakupów Wspólnych dla Sądownictwa Instytucji Gospodarki Budżetowej, a także jego funkcjonowania przy podleganiu wyłącznie dyrektorowi sądu apelacyjnego.

Praktyka potwierdza słuszność obaw wyrażanych wcześniej przez Krajową Radę Sądownictwa (m.in. w opinii KRS z 17 listopada 2016 r. w przedmiocie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych), że nie jest możliwe efektywne i realne sprawowanie nadzoru i skrupulatnej kontroli przez Ministra Sprawiedliwości jednocześnie nad każdym z 11 dyrektorów sądów apelacyjnych. Zasada zwierzchnictwa Ministra Sprawiedliwości nad dyrektorem sądu apelacyjnego oznacza natomiast, że prezes sądu apelacyjnego nie posiada realnych instrumentów wpływania na działalność dyrektora tego sądu.